XXXVII. évfolyam. 142-ik szám. Egyes szám ára 1 leu.

ELŐFIZETÉS
HELYBEN ÉS VIDÉKEN:
Egy évre ... 240 Lei,
Fél évre ... 120 Lei.
Egy negyed évre ... 60 Lei.
Egy hóra ... 20 Lei.

Hirdetések ársabás szerinti díjazás mellett vétetnek fel.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG
Aradi és Csanádi Egyesült Vasutak palotájában.
KIADÓHIVATAL:
Aradi Nyomda Vállalat
Bulevardul Regele Ferdinand I. (József főherceg-út) 22. szám.
TELEFON-SZÁM 251.

ARAD, 1922. Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF. Szerda, julius 5.

Mai számunk főbb közleményei:

ÚJ LAKÁSRENDELET MAGYARORSZÁGON.
ÉRETTSÉGI BANKETT NEUMAN BÁRÓNÉNÁL.
MIÉRT SZTRAJKOLNAK AZ ASTRA-GYÁRBAN?
AZ ORGOVÁNYI VÉRFÜRDŐ.
MAGYARORSZÁGON ESIK A BUZA ÁRA.
HAZAÁRULÓ BÁRÓ.
TÜDŐBETEGSZANATÓRIUM ARADON.

Az adók ujabb kivetése.

Irta: Dr. Barabás Béla.

Semmi sem érinti érzékenyebben a dolgozó társadalmat s a kereső polgárokat mint a sok sulyos adó. De ez az egyetlen, a mellyel legkevesebbet törődnek *a kellő időben,* akkor a mikor ezeknek kiszabásáról, megállapitásáról van szó. Csak mikor a végrehajtó állit be s hol mosolyogva, hol szigoruan tálalja ki, hogy ennyi ezer és ennyi száz lei adótartozást követel, akkor az illető fut fühöz, fához, de már nem segithet, hanem fizetnie kell.

Hát most ismét itt van az ideje, hogy a kit érdekel, nézzen utána az adóügyének s tegye meg most, a még rendelkezésére álló *tiz nap alatt,* vagyis julius 15-ig a szükséges bejelentést, felmondást s adóvallomást.

A télen nyakra-főre meg kellett csinálni az adóvallomásokat, azokon a nagy lepedőpapirosokon, miket azóta sutba dobtak.

Minden adó, ház, föld, tőkekamat, kereseti stb. adók a régi alapon, illetve a régi eljárás szerint lesz ujból előirva, illetve kivetve. Csak a kivető bizottságok, fórumok változnak s a nyilvánosság lesz korlátozva. Ezen formaságokra nézve a Titulescu-féle adótörvények lépnek életbe. Lesz adómegállapitó pénzügyi közeg, lesz kivető bizottság, felebbező, felszólamlási bizottság s aztán a legfelsőbb semmitő biróság.

Ez idő szerint kétféle adómegállapitás kerül sorrendbe s ennek alapját kell megvetni a julius 15-ig beadandó vallomásokkal. A pénzügyigazgatóság az erre vonatkozó hirdetéseket megfogalmazta, el is küldte a lapoknak. Sajnos azonban ezek nem tartották a közönségre nézve fontosnak, mert e hirdetéseket vagy nem közölték, vagy röviden hozták, vagy a papirkosárba dobták. Igazán nem csodálkozom, ha az adózó polgárok nincsenek tájékozva s nem vehetnek tudomást drága lapjainkból az őket sulyosan érdeklő közügyekről.

A III. osztályu kereseti adók már meg vannak állapitva 1920—22 évekre. Ezek tehát nem kerülnek szóba. Majd annak idején ujabb 3 évi megállapitás lesz, vagy pedig ismét valami uj törvény fogja szabályozni. Most csakis azon III. oszt. kereseti adók lesznek tárgyalva, a hol uj adóalanyok s uj adótárgyak keletkeztek az utolsó kivetés óta. Ezekről az érdekelteknek vallomást kell tenni a városi adóhivatalnál vagy a pénzügyigazgatóságnál beszerzendő nyomtatványon és pedig a városi adóhivatalnál, julius hó 15-ig.

Sulyos azonban a háborus adó. Igaz, hogy háboru már évek óta nincs, de hadipótlék és háborus adó az még van, —

A háborus jövedelmi és vagyon adóról van szó ismét. Ugy volt, hogy ezekhez már nem lesz szerencsénk, de tovább kell fizetni. Joga van azonban az eddigi adózóknak a tavaly megállapitott jövedelmi és vagyon adót felmondani s uj adóvallomást tenni julius 15-ig. Ez esetben és akkor, ha a kincstár mondja fel a jövedelmi adót, ezen adók ujból lesznek tárgyalva és kivetve. A kincstár felmondása nincs határidőhöz kötve, de az az adózó, a ki sokalja az eddigi háborus adóját, azoknak julius 15-ig kell nyilatkozni. És vallomást kell beadni mindazon uj adóalanyoknak julius 15-ig, a kik még eddig nem voltak megróva jövedelmi és vagyonadóval, ámde 5000 leinél több évi jövedelmük van, illetve vagyonuk értéke 10.000 lei meghalad.

A felmondás és uj vallomás beadásának elmulasztásának az a sulyos következménye van, hogy tovább kell fizetni változatlan összegben a már tavaly megállapitott jövedelmi és vagyonadót. A kik pedig uj adózóknak lesznek kipuhatolva, a pénzügyi közegek kutatásai, avagy kedves szomszédaik, vagy üzleti konkurrensük besugásai folytán, (mert ilyen besugók is vannak) azoknak jövedelmi és vagyonadóik hivatalból fognak megállapittatni, nemcsak, de visszamenőleg is, s ezen felül 10—25 százalék pótlékkal, büntetéssel fognak sujtatni. Ilyen körülmények között jó lesz komolyan utána nézni az érdekelt adózóknak, nehogy könnyelmü magatartásuk, egy pár nehéz ezresbe kerüljön.

A hadinyereség adó egyelőre elhallgatott, de pozitiv hirek vannak, miszerint kormánykörökben komolyan, sőt szenvedélyesen vitatkoznak a felett, vajjon ne-e lepjenek meg ezzel a ma már teljesen igazságtalan adóval.

Merénylet Harden ellen.

(Ujabb botrány Berlinben.)

BERLIN. A Wolff távirati ügynökség jelenti: *Harden* Miksát, a hirneves német irót a Grunewald telepen lakása közelében két ember gumibotokkal fellegyverkezve megtámadta. Harden a fején sulyos sérüléseket szenvedett és *eszméletlen állapotban vitték a lakására.* A tettesek elmenekültek. A rendőrség a nyomozást azonnal meginditotta.

BERLIN. A Harden elleni merénylet óriási felháborodást keltett egész Németországban. Harden állapota nagyon komoly. A fején olyan sulyos seb tátong, hogy kénytelen volt veszélyes műtétnek alávetni magát. A merénylet egyik tettesét egy tizennyolc éves gimnazista személyében elfogták. A merényletet azért követték el Harden ellen, mert az Rathenau meggyilkolásával kapcsolatban éles hangu cikket irt Berlinben megjelenő lapjába a „Zukunft"-ban és ebben vehemensen támadta a merényletet előidéző nacionalistákat. (Rador.)

BERLIN. Harden merénylőjének átkutatásakor a nemzeti érzésü katonák szövetségének tagigazolványát találták nála. A tettest *Weichardtnak* hivják. Az elfogott tettesre Harden, amikor ájulási rohamából magához tért, ráismert. A rendőrség azt hiszi, hogy a merénylet nem függ össze a Consul-szervezettel, azonban kétségtelennek tartják a merénylet politikai motivumait, mert Harden a jobboldali radikálisok gyülöletének a tárgya volt.

BERLIN. A Harden ellen elkövetett merénylet nagy izgalmat váltott ki a lakosságban. Attól tartanak, hogy a napokban megtartandó szakszervezeti tüntetés ennek az eseménynek a hatása alatt nem lesz nyugalmas lefolyásu. Ehhez hozzájárul még a nyomdász sztrájk is, melyet most már a Consul szervezet elleni tüntetésképen tartanak fenn. Berlinben csak egyetlenegy, hat oldalas lap jelenik meg, a kormány és a szocialista szakszervezetek közlönye. Ezeknek az eseményeknek a következtében a gazdasági életben is egyre nő a fejetlenség. Attól tartanak, hogy ilyen körülmények között Németország nem fog külföldi hitelhez juthatni. A valuták, de különösen a dollár egyre emelkednek.

A magyar főrendiház reformja.

BUDAPEST. Az indemnitás vitája valószinüleg julius közepéig fog eltartani. De hogy azután sor kerül-e a főrendiházi reformra, az kérdés, mert a kormányzópárt körében sokan a küszöbön álló mezőgazdasági munkára való tekintettel az őszre kivánják elhalasztani a kérdés megoldását. Ha a kormány erre határozza el magát, akkor az indemnitási javaslat letárgyalása után csupán néhány adójavaslatra fog sor kerülni és ez esetben a nemzetgyülés még juliusban megkezdi nyári szünetét. Az ellenzék részéről bizonyos engedékenység tapasztalható az utóbbi napokban viszonzásul azért az előzékenységért, melyet a miniszterelnök az ellenzék kivánságaival szemben tanusitott. Ennek a következménye az, hogy az ellenzék harca teljesen parlamentáris keretek között folyik. A po-

litika eseménye az, hogy ma Mayer Jánost meghatalmazott miniszterré nevezték ki. Feladata lesz, hogy a római nemzetközi mezőgazdasági intézet és a nemzetközi agrárszövetség magyar ügyeit intézze. Hivatalát a földmivelésügyi miniszteriumban fogják berendezni.

A katolikus főgimnázium uj otthona.

Foglalkozott az Aradi Közlöny a római katolikus hitközség vezetőségének azzal a nagyfontosságu tervével, hogy a katolikus főgimnázium részére házat vásárol, amelyben már az 1923–24. tanévben megkezdődnek a rendes iskolai tanitások. A hitközség vezetőségénél két terv merült fel.

Az egyik az, hogy megvásárolja a főtéren levő Purgly-házat. A másik terv az volt, hogy a hitközség megvásárolja a várostól a kereskedelmi iskola épületét. A római katolikus hitközség a napokban fejezte be ez ügyben a tárgyalásokat és megvásárolta a Purgly-féle főuti házat 875 ezer leiért. A ház hátsó telkén, ahol jelenleg kert van, a hitközség felépitteti a főgimnázium épületét. Az épitkezéshez és az egész ház átalakitásához a legrövidebb időn belül hozzáfognak, hogy a jövő tanévben ott kezdhessék már meg a tanitásokat. Dr. Lakatos Ottó minoritaházfőnök ma felkereste dr. Angel István polgármestert és kérte a támogatását, hogy a hitközség által megvásárolt Purgly-házból a lakókat kiköltöztethessék.

Nem készül el az idén
a salonta–chisieneui vasutvonal.
(Várhatunk még egy esztendeig.)

Az az élénk kereskedelmi kapcsolat, mely Arad és Oradea-mare között mindenha fennállott, inditotta a kormányt arra, hogy a salonta-chisineui vasutvonal sürgős kiépitését elrendelje. Ugy volt eddig elé, hogy ez az Arad szempontjából rendkivül fontos vasutvonal az őszre elkészül, ami ugy az aradi, mint az oradea-marei érdekeltek körében nagy örömöt keltett, mert nagy költségmegtakaritást jelentett volna ugy a személy- mint áruszállitás terén. Ami a személyszállitást illeti, tudvalevő, hogy a 175 kilométeres ut Aradról Oradea maréra oda-vissza 700 leibe kerül. Hogy pedig a teus-cluji kerülő az áruszállitásnál pénzben és időben mit jelent, könnyen elképzelhető. Mint azonban most hitelesen értesülünk, szó sem lehet róla, hogy ez a vasutvonal őszre kiépüljön, hanem a legjobb esetben is *legfölebb a jövő évi május vagy juniusban lesz megnyitható,* szóval körülbelül még egy teljes esztendeig várhatunk erre a vasutvonalra. Magának a pályatestnek és az állomási és egyéb épületeknek az épitésében nem mutatkozik akadály, annál nagyobb ez azonban a *Kőrös áthidalásában.* Az idei nagy jégzajlás ugyanis teljesen tönkretette a hidak összes alapmunkálatait.

Ezért aztán felmerült az a terv, hogy fahidak helyett vashidak épülnek. Az erről való tanácskozások sok időt emésztettek fel, mig végre pénzügyi és egyéb okokból mégis csak *megmaradtak az eredetileg tervezett fahidaknál.* Ezeknek az elkészitése és az alapoknak megfelelő szilárditása azonban olyan óriási munkát és annyi időt igényel, hogy a jövő évi május vagy junius előtt semmi szin alatt sem lehet azzal elkészülni.

Uj lakásrendelet Magyarországon.
A szabad rendelkezés felé

BUDAPEST. *Vass* miniszter a tegnapi éjszakai minisztertanácsban elreferálta az uj lakásrendeletet, mely átmeneti jellegü és a szabad forgalom felé mutat haladást. A 2000 lakosnál kisebb községek és nyaralótelepek háztulajdonosainak visszaadja a szabad rendelkezési jogot. A bérekre vonatkozóan az uj rendelet különösen a nagyobb lakásoknál irányárakat szab meg. A lakásokat a rendelet négy kategóriába osztja, még pedig munkás- és kis lakás az, mely 1920. május 1-én 4000 koronánál nagyobb bérü nem volt, azon fölül 6000 koronáig közép lakásnak számit, nagy lakás a 8000 koronáig terjedő, mig az annál magasabb bérü fényüző lakás. A kis, illetve munkás lakások bére 1922. augusztus 1-től az 1917. november 1-i bér négyszeresére emelhető. A többi kategóriánál az irányárak keretében szabad megegyezésnek van helye. Ha a háztulajdonos a középlakás bérét nem emelte az 1917. november 1-i bér nyolcszorosánál, a nagylakásokét pedig a tizenháromszorosánál magasabbra, a lakó ezen emelés ellen nem fellebbezhet a birósághoz. A fényüző lakások bérére még irány árakat sem szab meg a rendelet. A rendelet csütörtök reggel fog megjelenni.

BUDAPEST. Az uj lakásrendeletet a Lakók Szövetsége kifogásolja, mert az szerinte a megélhetést nagy mértékben neheziti. A háztulajdonosok szövetsége a rendeletet szintén kifogásolja. Szerinte az emelésből sem épitkezésre, sem tatarozásra nem telik.

Az aradi tüdőbeteg szanatorium ügye.

(Akad-e magánvállalkozó?)

Arad városnak évek óta huzódó terve egy tüdőbeteg szanatorium létesitése. A terv kivitelét részben a világháboru, részben a pénzhiány akadályozta meg. A városi orvosi hivatalnak havonta megjelenő egészségügyi statisztikája megdöbbentő adatokat szolgáltat különösen az utóbbi időben a tüdőbaj terjedéséről. Az aradi tüdőgondozóban is feltünően meggyarapodott a kezeltek száma. Ennek a pusztitó betegségnek veszedelmes terjedése Aradon a bucurestii illetékes köröknek is feltünt. A napokban szólitás érkezett Bucurestiből, hogy a város kezdjen akciót a tüdőbeteg szanatorium felépitésére. A város vezetősége tőle telhetőleg mindent elkövet, hogy a szanatorium minél előbb felépüljön. A legutóbbi tanácsülésen elhatározta, hogy husz hektár földet bocsájt rendelkezésére ingyen annak, aki vállakozik a szanatorium felépitésére. Ezzel szemben az illető köteles [illegible] betegek részére nehány ágyat a város rendelkezésére bocsátani. Hogy akad-e vállakozó, aki képes lesz az épitkezéshez szükséges óriási befektetéseket eszközölni, azt nem tudjuk. Azonban a szanatoriumra feltétlenül szükség van Aradon, mert az állandóan terjedő pusztitó betegség ellen az egyetlen védekezés az, hogy a betegeket elkülönitsék az egészségesektől, még mielőtt meg fertőznék az utóbbiakat.

Még a mult év novemberében Francu Jasi akkori munkaügyminiszter felajánlott a munkásbiztositó pénztárnak 500 ezer leit a szanatorium felépitésére. A volt miniszter igéretét azonban a jelenlegi kormány nem hajlandó honorálni s igy Arad elesett annak a reményétől is, hogy régi tervét megvalósitsa, hacsak nem akad egy vállalkozó, aki a város által felajánlott telket igénybe veszi ennek a nagyfontosságu humanus intézménynek, a tüdőszanatoriumnak épitésére.

Kokottok, pásztorórák, hálószobák
vagy
a pesti irodalom 1922-ben

— Harmadik közlemény. —

3. Betheg Béby.

Hát hogy is mutassam be Önöknek ezt a „nőt", ezt a gyereket. Mert nem olyan könnyü dolog portrét irni, szavakkal lerajzolni valakit, még abban az esetben sem, ha teljesen elfogulatlannak érzi magát a portréiró.

Messziről jött, nagy hegyek közül, „hol a bérc tetején hókorona csillog" és alant csöndes s talán egyhangu életüket élik egy másután a nemzedékek. Messze elszakadva a világtól, ahol az idegen eseményszámba ment és a tavaszt, az őszt és az esztendő egyéb fordulópontjait abból tudták meg, ha a pásztornép alászállott a hegyről, hogy télire, vagy más időszakra való szükségességeit beszerezze.

De az emberek tanultak voltak. Fiatalkorukban jórészt külföldet jártak és egyik-másik még később is négy-öthónapos késedelemmel bár, de meg-megkapta a Timos-ot, vagy a Figarót, a Revue des deuz Mondes-ot, a Ye sais tout-t és a Nagy Nyugat egyéb szellemi termékeit. Igy éltek a hegyek tövén fenyvesek és kopár sziklák, romantikus omladékok, sószagu, krisfályszín hegyi patakok között, a fejük fölött hatalmas, szüz hegyek hófedte ormalval.

Innét jött le Béby. Az apja lapszerkesztő, nyomdatulajdonos. Egy ember, aki lélekben a Nyugaton él, aki szellemet, eszméket terjeszt a város lakói között.

És Béby Nyugatra vágyott. Kikivánkozott a kis városból, ahol este korán gyujtanak lámpást, a csöndes téli estékből az unalomból, a gyógyszerésznék, állatorvosnék, állomásfőnöknék, szűklátókörü világából. Ragyogást kivánt a szeme. Életet. Forrongó lüktető életet. Lágy zeneszót, süppedő szőnyegeket, elsuhanó, halkléptü pincéreket, piszkoskörmü hosszuhaju fiukat, terpentinszagu, pecsétesruhaju festőket, sápadt, karcsúdtmellü zongoristákat, ñegedüsöket, kik mind-mind bánatot hordanak a szivükben, a szemük reménytől lángol és oly nagy, mérhetetlen nagy oszlopok körül táncolna, amire az van irva: müvészet.

És Béby eljött a hegyek alól. Pestre — rokonokhoz. Az első sugár Nyugat felé.

Sziniiskolába került. Rákosi Szidike nagyon tehetséges nek találta. Már egy év mulva Leány vásárt játszott a többi növendékekkel. Mozizott is, mint mindmegannyian. Most a Városi Szinházban játszik és a Váci-utcában lakik egy klasszikus stillü házban. Az udvarban egy szerb templom áll és a bejárat és a kapualj is tiszteletet, áhitatott parancsoló. A budapesti szerb egyházé az épület és oldalt a Szerb-utca felé és hátul a Veres Pálné-utcán emeletes kőfal veszi körül.

Imádója rengeteg van. Az egyik állandóan verseket ir hozzá egyik szinházi ujság hasábjain. Egy másik elment egy körúti kabaré premiérjére, mert tudta, hogy ott lesz és előbb rendes, majdnem fekete szinü monoklit rakott a szemére, majd inni kezdett, végül pedig cigarettára gyujtott a páholyában s mindezt csak azért, hogy a figyelmet magára terelje. Az utcán egy ismeretlen ur megállitja az autóját, mikor meglátja és azzal invitálja be a kocsiba, hogy ilyen apró lábakkal nem szabad gyalog menni.

Most itt ül velem szemben kis szalonszerü szobájában egy zöldesszinü selyemmel bevont garnitura székén és én figyelem ugy beszélgetés közben lopva, hogy valamit találjak raita, ami egy portréra alkalmas.

A nőt keresem és a fiatalemberek álmatlan, izgalmas éjszakáit találom. Egy tizennyolc éves leány ül itt velem szemben egy Váci-utcai házban és a mellette levő székben egy karakterbabával: Fiatalság, üdeség árad belőle és látszik, hogy legszivesebben ásitana, mikor a távolból — talán a Kálvin-térről — idehallani a harangot, amint lassan, méltóságteliesen tizet kongat egymásután.

Ivor Dénes.

HIREK.

Csak az állami munkaközvetitő közvetithet munkát.

Megirta az Aradi Közlöny, hogy egy belügyminiszteri rendelet értelmében megszüntetik a magán-állásközvetitőket, a melyeknek tulajdonosai tekintélyes összegekért közvetitették az állásokat. A rendeletet annakidején megküldték az összes erdélyi városokba, igy Aradra is. E rendelettel kapcsolatban az aradi állami munkaközvetitő vezetője a következőket tudatja a magán munkaközvetitők tulajdonosaival:

Felszólitom mindazokat, akik Aradon állások közvetitésével fog lalkoznak, hogy müködésüket azonnal szüntessék be, mert ellenkező esetben hivatalból inditják meg ellenök az eljárást. Ugyancsak megbüntetik azokat, akik a magánállásközvetitőket igénybe veszik. A beszüntetéseket azzal indokolják, hogy mint minden erdélyi nagyobb városban, ugy Aradon is van állami munkásközvetitő, amely teljesen ingyen közvetit állásokat.

— **Vidéki előfizetőinket** felkérjük, hogy ugy hátralékos tartozásukat, mint előfizetésüket az „Aradi Közlöny"-re a kiadóhivatalnak mielőbb beküldeni sziveskedjenek, hogy a lap zavartalan küldése biztositva legyen.

— **A kincstári bonok.** Bucuresti. A kincstári bonok konszolidálásának ügyében ittartózkodó angol delegáció ma elutazott a fővárosból. A delegáció Párisba, majd Londonba utazik, ahol jelentést tesz a bucurestii tanácskozásainak eredményeiről. Ezzel kapcsolatban javasolni fogja az egyezmény létrehozását. Valószinünek tartják, hogy az egyezmény julius 15. előtt érvénybe lép. (Rador.)

— **Hazaáruló báró.** A müncheni törvényszék tegnap itélkezett *Leprechting* báró bünperében, akit életfogytiglani fegyházra itélt hazaárulásért. A báró azzal követte el a hazaárulást, hogy összeköttetésben állott a franciákkal annak a tervnek a megvalósitása érdekében, hogy Észak- és Délnémetországot egymástól szakitsák el. Délnémetországból külön államot alakitottak volna, amely Franciaország exboziturája lett volna. Bebizonyosodott róla, hogy tervének sikere érdekében valótlan hirekkel és hamis okmányokal dolgozott és tüzügyül a bajor monarchista mozgalmat használta fel.

— **Átutalásokat jutányosan és pontosan eszközöl a Lloyd-Bank** (Minorita-templommal szemben.)

— **Az aradi nyomdászok** julius 23-án rendezik népünnepélyüket a Városligetben. A rendezőség mindent elkövet, hogy feledhetetlenné tegye e napot a közönségnek.

— **Jánossy Zoltánt megválasztották füzesgyarmati lelkésznek.** Debrecen. Füzesgyarmatra huszonkét pályázó közül Jánossy Zoltánt választották meg református lelkésznek. Jánossy Zoltán gróf Károlyi Mihály kormányában belügyi államtitkár volt és emiatt politikai hajszát is inditottak ellene. Ennek a hajszának a következménye lett, hogy debreceni lelkészi állásától megfosztották. A legutóbbi nemzetgyülési választáson pedig megválasztották képviselőnek.

Szembesitették egymással Rathenau gyilkosait.

(Folyik a titkos egyesületek felosztatása.)

BERLIN. Ma szembesitették egymással Rathenau gyilkosait: Voss főhadnagyot és Ilsemann tengerészkadétot, akit Schwerinben tartóztattak le. Voss főhadnagy kevés idővel a gyilkosság elkövetése előtt egy schwerini vendéglőben több cinkostársával a legapróbb részletekig megbeszélte a gyilkosság tervét. Ilsemann kadét pedig azokat a géppisztolyokat szállitotta a gyilkosoknak, melyekkel a gyilkosságot elkövették. Miután a géppisztolyok ujak voltak kezelésükben előbb azokkal Schwerin mellett lövőgyakorlatokat tartottak. Ilsemann is tagja volt a C (Consul) szervezetnek és annak titkárságánál volt alkalmazásban. Egyébként a németországi titkos szervezetek felosztatása az ismeretes kormányrendelet alapján tovább folyik, bárhogy is tiltakoznak ellene a szélső jobboldali pártok és lapjaik. A porosz belügyminiszter felosztatta a „Rendithetetlenek szövetsége" néven ismert nacionalista szervezetet is. Boroszlóban a tartományi főnök felosztatta a boroszlói egyetem valamennyi nacionalista diákegyesületét, azért mert a nyomozás megállapitotta, hogy az egyesület vezetősége felhivta tagjait, hogy csatlakozzanak a köztársaság megdöntésére törekvő titkos egyesületekhez.

BERLIN. A város határában megtalálták azt a gépfegyver pisztolyt, amellyel Rathenaut megölték. A fegyverben 25 töltés volt. A gyilkosságnál használt automobil tulajdonosnál Küchenmeisternél Szászországban, Freiberg városkában nagyobb mennyiségü fegyvert és lőszert találtak. (Rador.)

— **Uj párt Romániában.** Bucuresti. A Lupta szerint a konzervativ, progressziv és Averescu-párt között megegyezés jött létre egy uj egységes párt létesitésére. Az uj párt vezetője Marghiloman lesz. (Rador.)

— **Lemondak Lenin életéről.** Berlin. Moszkvába érkező jelentések szerint Lenin állapota rosszabbodott. Klemperer tanár teljesen lemondott Lenin életéről. (Rador.)

— **Mészárosok és hentesek a főpolgármesternél.** A főpolgármester ur felhivja a mészárosokat és henteseket, hogy csütörtökön d. u. 5 órakor a városháza tanácstermében jelenjenek meg.

— **Az italmérési engedélyek Magyarországon.** Junius harmincadikán járt le az a határidő, ameddig az italmérési engedélyek tulajdonosai igazolhatták állampolgárságukat. Az italmérési törvény kimondja, hogy engedélyt jövőben csak az kaphat, aki már 1914. előtt magyar állampolgár volt. A háboru alatt az engedélyek nagy része lengyel, osztrák és más idegen állampolgárok kezébe került és igy természetesen az italmérési engedélyek tulajdonosainak nagy része máig sem tudta igazolni régi magyar állampolgárságát.

— **Stinnes Romániában.** Bucuresti. A Lupta közli, hogy Stinnes Hugó legközelebb meglátogatja a román petroleum vidékeket, amelyekre nézve nagyszabásu tervei vannak. (Rador.)

— **Sztrájk a budapesti közüzemekben.** Budapest. A közüzemek munkásainak küldöttsége ma *Sipőcz* polgármesternél járt, hogy döntő tárgyalást kezdjenek a munkások követeléseinek ügyében. A tárgyalás azonban nem járt eredménnyel. Ezért a munkásság vezetői ma határozatot hoztak, hogy ma délután a *viz, gáz és az elektromos müvek munkásai is megszüntetik a munkát.* Andrejka főkapitányhelyettes Kelemen Gézát a keresztényszociálista párt titkárát ujbóli egyezkedő tárgyalás megtartására hivta fel.

— **Pótlás.** Az aradi Fehér Kereszt Gyermekvédő Egyesület Marosünnepélyéről cikkünkből tévedés folytán kimaradtak a következő urhölgyek nevei: A hal és melegvacsora sátor egyik vezetőhölgye Szablóczky Jánosné volt. A virág és konfetti sátorban Geller Ödönné és Weiszberger Irén buzgólkodtak. A sorsjegyek árusitását Heimler Erzsike és Salgó Böske vállalták magukra. Az agilis urhölgyek és urleányok minden dicséretet megérdemelnek a nemes cél érdekében kifejtett munkájukért.

— **Divatlapok nagy választékban** Kelet hirlapirodában Arad.

— **Érdekes sorsolás.** Érdekes és nem mindennapi esemény lesz az a sorsolás, amelyet a pénzügyigazgatóság engedélyével tartanak meg a napokban. Sorsolásra kerül egy Puch automobil, a sorsjegy ára darabonként 50 lei. Egy gig, lóval, felszereléssel, 20 leies sorsjegyek ellenében. Sorsjegyek kaphatók Bloch és Pcihler papirkereskedésében Aradon és a Kalfás vendéglőben Pecican.

— **Munkaközvetités.** Az aradi állami munkaközvetitő vezetője ma a következőket közli az érdekeltekkel: Állást nyerhetnek: 2 keztyükészitő leány, 1 szakácsnő, 1 tanulóleány, 3 háztartásbeli alkalmazott, 5 faesztergályos segéd, 1 rézmüves és 1 vasesztergályos. Állást keresnek: 2 szabósegéd, 5 lakatos, 1 vaskereskedősegéd, 4 hentes, 1 gyári munkás és 1 bádogos.

— **Öngyilkos gurahonti gazda.** A gurahonti csendőrség jelentette az aradi ügyészségnek, hogy Katona Coste odavaló gazdálkodó tegnap délután a padlásán felakasztotta magát. Tettének oka ismeretlen. Az ügyészség az öngyilkos gazda holttestének eltemetésére megadta az engedélyt

— A Körös halottja. Talpasról jelentik: Rob Juliska 9 éves talpasi kisleány tegnap a Körösben fürdött és egyszerre mélyebb helyre ért. A viz azonnal elnyelte és amire kihuzták a folyóból, már halott volt. Az ügyészség holttestének eltemetésére az engedélyt megadta.

— **Himlőoltóanyag-termelő Aradon.** Az Aradi Közlöny mai számában foglalkozott azzal, hogy a himlőoltások Aradon eredménytelenek voltak. Az egészségügyi főfelügyelőség megbizásából dr. Pascutiu Sever tiszti orvos himlő védőoltószereket olyan mennyiségben készíti, hogy azzal Arad város szükségletét teljesen kielégitheti

— **Mennyi kárt okozott a felhőszakadás?** Az alispáni hivatalhoz ma érkezett be a pontos kimutatás azokból a Soborsin környékbeli falvakból, melyek a multkori felhőszakadás következtében sulyos károkat szenvedtek. A legjobban sujtotta az elemi csapás Kujás községet, melynek a kára háromnegyedmillió lei. A károsult öt község kára összesen 1.453.682 lei. A megindiott segélyakcióhoz a belügyminiszter 50.000 lejel járult hozzá. Aradon eddig a következők adományoztak nagyobb összegeket: a Banca Centrala 5000-a Viktória takarékpénzár 5000 és a Kornis Testvérek cég 5000 leit. A gyüjtést tovább folytatja Petrutiu Áron megyei másodfőjegyző.

— **A budapesti vizmüvek munkásai és a sirások nem szrájkolnak.** Budapest. A sztrájkoló közüzemi munkások ragaszkodnak ahhoz, hogy az 50 százalékos béremelést megkapják. Sikerült megakadályozni, hogy a vizmüvek egyes telepein is megszüntessék a munkát. Sőt a sirásó munkások sztrájkját is megakadályozták.

— **Nem kell látogató!** Az Astragyár különös kéréssel fordult ma a város vezetőségéhez. A kérés szerint a gyárat az utóbbi időben igen gyakran látogatták a város vendégei, akik látogatásukkal akadályozzák a munka rendes menetét. A gyár vezetősége kéri a főpolgármestert, hogy lehetőleg ezek a látogatások minél ritkábban történjenek. A főpolgármester válaszolt a gyár vezetőségének és kifejtette, minthogy minden üzemnek, gyárvállalatnak erkölcsi haszon az, hogyha idegenek látogatják, s akiknek ezáltal módjukban van megismerni a gyárak üzemét és munkáját és terjesztik annak hirnevét.

— **Rablás a Gellért-szállóban.** Budapest. Néhány nappal ezelőtt a Gellért-szálloda sefe depositjából 2950 dollárt lopott el ismeretlen tettes A dollárok Herbert Leó amerikai gyáros tulajdonát képezték. A szálló igazgatósága a reá nézve rend kivül kellemetlen esetet a saját hatáskörében igyekezett kinyomozni. Sikerült is rájönni, hogy a szálló irodájának egyik alkalmazottja, Schaffer Konrád külön csináltatott kulccsal egy éjszaka követte el a rablást. Schaffert nem tudták előállitani, mert néhány nappal ezelőtt Jugoszláviába ment szabadságra. A nyomozást folytatják.

Aki nyaralni, vagy fürdőre megy ép ugy olvashatja az „Arad Közlöny"-t mint otthonában. A kiadóhivatal bárhova — külföldre a bélyegköltség megtérítése mellett — utána küldi t előfizetőinek az „Aradi Közlöny"-t.

Az orgoványi vérfürdő főtárgyalása.

(Kihallgatják az áldozatok özvegyeit. — Második nap.)

BUDAPEST. Az orgoványi pörben ma kihallgatták *Pánczél* Zoltán özvegyét, aki elmondja, hogy 1919 november 17. éjjel 11 órakor, amikor már ágyban voltak, dörömbölésre ébredtek föl, majd hallották, hogy feszegetik a konyhaajtót. Az éjjeli támadók azután fejszét kértek a cselédtől, aki hozott is egyet a fáskamrából, ugy, hogy azután avval döngették az ajtót. Mikor erre ő menekülni akart, az egyik ajtónál egy subás alak revolverrel megfenyegette őt, mire egy másik ajtón menekült. Künn a jégverem tögé bujva látta, mint hatol be négy fegyveres alak a lakásba. Erre ő a szomszédba futott és onnan látta, hogy egy óra mulva kocsira pakkolva elvitték a férjét. Kora reggel többedmagával visszament a lakásába, akkor az egész házat kifosztva és mindent összetörve talált. A szekrények nyitva voltak, valószinüleg a férje nyitotta ki a támadóknak, akik 120 ezer korona készpénzt, ékszert és ruhanemüt vittek el.

Pánczélné szembesitik a vádlottakkal, mire kijelenti, hogy nem ismeri fel egyiket sem, mert a támadáskor sötét volt.

Beck Sándor özvegye szintén elmondja a támadás történetét. Azzal zörgettek be hozzájuk, hogy fehér csendőrök. A mikor ajtót nyitottak, két fegyveres ember behatolt. Az egyiknél katonafegyver volt. Őt magát félrelökték, az urát pedig bántalmazták. Kis leánya azt hivén, hogy a támadó Francziа-Kiss Mihály, rimánkodott neki:

— Ne bántsd az édes apámat! Mikor Beck az ablakon kiugrott, keresztüliőtték. *Zbonában* ráismert arra, aki az urára lőtt. A fegyveres emberek sulyosan sebesült urát a ház körül kergették, majd betuszkolták a szobába és pénzt követeltek tőle. Beck átadta a pénzüket és az ékszereiket, azután felszólitották, hogy öltözzék föl. Mikor az urát kocsira akarták tenni, gyermekeik a támadók elé állottak és könyörögtek nekik, hogy ne vigyék el az édes apjukat. Könyörgött ő maga is, hogy ne vigyék el a sulyosan sebesült, vérző embert. Miután azonban a Wertheim-szekrényből és másfelemen minden értéket összeszedtek, ujra parancsoltak, hogy öltözzék fel, azután elvitték.

Ezután éles párbeszéd fejlődik ki Zbona és Beckné között. Zbona tagad és azt állitja, hogy ő nem vitt el semmit és hogy nem emlékszik rá [illegible] Beckre. *Juhász* hasonlóan tagad és nem emlékezik semmit sem. Beckné azt vallja, hogy lehet, hogy a vádlottak előzőleg ittak, de nem voltak annyira részegek, hogy ne tudták volna, mit cselekszenek.

Schmidt Árpád özvegye sirástól csukló hangon ugyanugy vall, mint a másik két özvegy.

(A tárgyalás folyik.)

Érettségi bankett Neuman báróéknál.

(Érdekes bucsu az iskolától.)

Régi kedves szokás érettségiző diákoknál, hogy a sikeresen befejezett érettségi vizsga után társasvacsorára gyülnek össze, ahova meghivják tanáraikat is, hogy egy vidám est keretében mégegyszer megbeszéljék az együtt töltött nyolc év kellemes és kellemetlen emlékeit. Ezen az érettségi banketten szokták rendszerint aláirni azt a baráti szerződést is, melyben tizéves találkozóra vállalnak önkéntes kötelezettséget az érettségizett diákok.

Az aradi Kath. főgimnázium most érettségit tett növendékei között van az aradi báró Neuman család egy fiatal, rendkivül tehetséges tagja: *Neuman* Ede báró. Osztálytársainak nyolc éven át kedves, vidám jó pajtása. Szülei *Neuman* Alfréd báró és neje rajongva szeretik gyermekeiket és minden idejüket, gondolatukat gyermekeik nevelése tölti be.

A sikerrel lezajlott érettségi vizsgát Neuman báróék most egy valóban uri gesztussal teszik emlékezetessé a fiatal báró tanáraiak és tanulótársainak. Az érettségi bankettet *Neuman* Alfréd báró és neje adják saját házuknál, melyre vendégül látják az érettségin résztvett összes tanárokat és tanulókat, összesen mintegy ötven embert.

A kedves estély, melyre mát egy elsőrendü cigányzenekar is szerződtetve van, csütörtök este zajlik le Neuman báróék Str. Horia (Széchenyi utcai) fényes otthonában.

Miért sztrájkolnak az Astra-gyárban?

(A gyárigazgató és a munkafelügyelő nyilatkoznak.)

Az *Aradi Közlöny* mai száma már megemlékezett arról, hogy az Astra-waggongyár munkásai mintegy 2850-en tegnap délelőtt sztrájkba állottak. Az Aradi Közlöny munkatársa ma délután beszélgetést folytatott *Vigyázó* László az Astra-gyár igazgatójával, aki a sztrájk jelenlegi állásáról a következőket jelentette ki:

— A helyzet, sajnos, még mindig változatlan. A tegnap délutáni tárgyalások abszolute semmi eredményt nem produkáltak. Az egész ügy elintézését különben is Popescu munkafelügyelő ur vette a kezébe, mivel mi, akik jóformán még azzal sem vagyunk tisztában, hogy a munkásságnak mi is a tulajdonképpeni fő követelése, addig nem vagyunk hajlandók velük mindezekről tárgyalni, amig ujra munkába nem állnak. Ha ez megtörténik, készségesen reparálunk ott, ahol látjuk, hogy a követelések jogosak.

Ezután *Popescu* munkafelügyelőt kerestük föl, aki az Astra-gyári sztrájkra vonatkozólag a következőket mondta az *Aradi Közlöny* munkatársának:

— A waggongyár munkássága tegnap délelőtt letette a szerszámát, anélkül, hogy erről a szándékáról, akár a munkafelügyelőséget, akár a gyár igazgatóságát előzőleg értesitették volna, amint azt a törvény előirja. Már ebből is valószinü az, hogy a sztrájk nem a gyár összmunkásságának egyöntetü mozgalma, hanem kizárólag felbujtók heccelődéseinek az eredménye. A munkát elsőnek reggel a lakatesok szüntették be és aztán a bizalmiférfiak, quázi presszionálták a többi üzemek munkásait is, hogy kövessék ezeknek a példáját. Egyes munkahelyeken, ahol a munkásság józanabb része nem volt hajlandó azonnal engedni a felszólitásnak, maguk a bizalmiférfiak állitották el a motorokat és ezáltal provokálva ki a sztrájkot. Az egész dologban a legérdekesebb az, hogy sem magam, sem pedig a gyár vezetősége nem vagyunk tisztában azzal, hogy mit is akarnak tulajdonképpen a sztrájkolók. Én a panaszokat készségesen megvizsgálom, az első alapfeltétel azonban az, hogy a munkásság ujra munkába álljon. Ma délután ebben az ügyben ujabb tárgyalásom van velük. Ismételten fel fogom őket szólitani az üzembelépésre. Amennyiben ennek eredménye lesz, ugy mindent el fogok követni a sérelmek reparálására, de ha holnapig nem hajlandók eleget tenni a felszólitásnak, ugy a felbujtók ellen az ügyészség utján indittatom meg az eljárást, mivel nem tettek eleget a törvény által előirt követelményeknek és saját szakállukra rendezték a sztrájkot.

Az esti órákban arról értesülünk, hogy az Astra-gyár munkásai ma délután tanácskozásra gyültek össze, amelyen elhatározták, hogy *a holnapi nappal a munkát ujra megkezdik*. Amennyiben azonban a gyár vezetősége délelőtt 9 óráig nem teljesitené követeléseiket, ismét sztrájkba állanak.

Felhivás adóvallomás beadására

Az aradi pénzügyigazgatóság a régi adók mikénti előirása, kivetése és behajtására nézve 6567—922. szám alatt hirdetményt bocsájtott ki. Ezen hirdetmény értelmében a bérek, fizetések, tőkekamat és járadék vagyis F. és G. cédulás adók kivételével az 1920. évben megállapitott régi egyenes adók tárgyalás nélkül fognak előiratni 1921. és 1922. évekre a már megállapitott összegben.

Uj adómegállapitások, illetve tárgyalások csak akkor lesznek, ha vagy a kincstár vagy az adófizetők kérik az adók módositását, vagy ha a régi adóalap megszünt, illetőleg ha uj adóalap mutatkozik, kivételt képez a III. osztályu kereseti adó, melynek módositását jövedelemcsökkenés czimén kérni nem lehet, mert ez jogérvényesen lett három évre kivetve, vagyis 1920., 1921 és 1922. évekre.

Ezen hirdetményben az adómódositás iránti kérvények, valamint az uj adóvallomások beadására folyó évi julius hó 15-ig van határidő kitüzve.

Felhivatnak, hogy ezen határidőig Aradon a pénzügyigazgatósághoz, vidéken az előljáróságoshoz szabályszerü adóvallomást adjanak be mindazok, akiknek a föld- vagy házadómentességük lejárt, akik üzletet nyitottak, kereskedést kezdtek, a közs- vagy magánvállalatok, a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok, bányatársulatok, továbbá mindazok, kiknek jövedelme 5000 leinél több vagyonuk pedig háboru előtti értékben 10.000 leinél nagyobb, de jövedelem és vagyonadóval megadóztatva még nem voltak.

Aki ezen időpontig adóvallomását be nem nyujtja, annak adóját hivatalból fogják megállapitani, de büntetésből megfelelő adópótlék alkalmazása mellett.

Adóvallomások vidéken az elöljáróságoknál Aradon a pénzügyi palota II. emelet 6. és 9. számu helyiségeiben kaphatók.

Arad, 1922. junius hó 30-án.

Román királyi pénzügyigazgatóság.

Orosz gyilkosok pöre Berlinben

(A „hesseni légy" védelmezője.)

BERLIN. Ma kezdődött meg Nabukow orosz demokratavezér gyilkosainak bünpöre. Az orosz demokratavezért ez-év tavaszán egy felolvasáson lőtte agyon két orosz katonatiszt. A tettesek orosz lovastisztek voltak, akik a bolsevizmus kitörése után menekültek Németországba. Taborsky az egyik tettes, kaukázusi születésü lovastiszt, aki Németországba történt emigrálása után a német reakciós politikai körökkel lépett érintkezésbe. Toborzószolgálatot vállalt magára és az Erhardt-brigád részére toborzott, emellett reakciós szellemü lapot is szerkesztett. A másik tettes Sabelsky pétervári születésü lovastiszt volt. Kihallgatása mindvégig izgalmas volt. Sabelsky előadása drámai volt és több izben sirógörcsök fogták el ugy, hogy vallomását többször félbe is szakitotta. Elmondotta, hogy nem Nabukowot akarta meggyilkolni, hanem Miljukovot, akit halálosan gyülölt azóta, amióta a dumában mondott egyik beszédében megsértette és hazaárulással vádolta a cárnét Hesseni légynek nevezte a cárnét, aki azért jött Oroszországba, hogy agyoncsipje az embereket. Sabelsky szerint akkor az egész tisztikar felháborodott Miljukow beszédén. Sabelsky levelet irt Miljukownak akkor, amikor már forradalmi külügyminiszter volt, hogy bizonyitsa be a cárné ellen felhozott vádakat és mutassa meg azokat az okmányokat, amelyekre hivatkozott. Miljukow levelére nem válaszolt és ekkor határozta el Taborsky barátjával, hogy meg fogják gyilkolni.

— **Feloszlatott ügyvédi kamara.** Az erdélyi ügyvédi kamarák feloszlatása után Florescu igazságügyminiszter feloszlatta a cernovicii ügyvédi kamarát is, mivel ez is megtagadta a regatbeli ügyvédek bejegyzését. (Rador.)

Magyarországon esik a buzaár.

(A vásáresarnokokban emelkednek az árak.)

BUDAPEST. A budapesti gabonatőzsde jegyzései, amelyekhez a gabonaárak az egész országban igazodnak, *egyre csökkenő buzaárakat* tüntetnek fel, ugy, hogy a jegyzések szerint egy hét alatt 500 koronával olcsóbbodott a buza. Még a mult hét vége felé 4200 koronás kötések fordultak elő, tegnap azonban már 3700—3750 koronáért kinálták a buza métermázsáját. A magyar gabonaár már napok óta ismét az aranyparitás alá esett, mert az aranyparitás 3800 koronás buzaárnak felel meg. Ez az olcsóbbodás azonban ennek dacára nem jut kifejezésre a bevásárlásnál, mert a malmok minden gabonavételt megszüntettek és amig az uj őrlési rendelettel nem lesznek tisztában, addig nem vásárolnak. A fennálló rendelkezések értelmében a lisztet határidőre a belföldön nem lehet eladni, ugyszintén a külföldre sem lehet eladásokat eszközölni, amig a kiviteli feltételeket a kormány nem teszi közzé. A gazdák is várakozó állásponton vannak. Miután már láttak 4200 koronás buzaárat is, nem hajlandók olcsóbban eladni az uj gabonát, hanem bevárják az aratás előhaladását. A liszt árát azonban a malmok nem hogy leszállitották volna, hanem ma további egy koronával felemelték. Ugyancsak emeltek ma a pékek is.

A vásárcsarnokok árai általában drágulást mutatnak, kivételt képez a *zöldfőzelék,* amelynek az *ára esett.* Ma a következők voltak az árak: marhahus 200, borjuhus 160—240, sertéskaraj 260—288, sertéscomb 232—248, a háj és a zsir 324 korona. Csirke 200—280, persze darabonkint. Cseresznye 40—70, meggy 120, barack 130—150. Az idei tök ma csakugyan olcsó volt, kilója 6 korona. A kellkáposzta 20—25 korona, a zöldbab kilója 40 korona, tisztitott zöldborsó 70, héjasborsó 36—38, az uj burgonya kilója 50 korona, zöld paprika darabja 15—18 korona, répa csomója 8, hagyma 4—15 korona, spenót 50, sóska 40 korona. A tojás darabja 12, a tej literje 25, teavaj kilója 420 korona volt.

Irodalom és müvészet.

A mosolygó asszony.

(La soriante Beudet.)

Obey és Amiel tragikomédiája. Szini Gyula forditásában.

Eredeti bemutatóban, a budapesti Belvárosi Szinház eredeti bemutatójában lesz része városunk közönségének. A mosolygó asszony-t ugyan is, az idei párisi szezón e szenzációját, még sehol nem játszották francia szinpadokon kivül és a Belvárosi Szinház, amely Németországot és Ausztriát megelőzve szokta hozni a francia ujdonságokat, ezt a darabot még Budapesten sem mutatta be, hanem a jövő szezón legnagyobb meglepetésének és sikerének tartogatja, nálunk tartja meg az Uraufführungot, abban a szereposztásban, melyben a jövő szezónban a darab Budapesten szinrekerül.

Ez már önmagában véve is olyan érdekes müvészi esemény, hogy a közönségnek legnagyobb érdeklődését érdemli meg. Maga a darab azonban önmagában véve is külön szenzáció. A francia kritika a polgári dráma klasszikusai: Henry Becque és Porto-Riche legjobb müvei mellé állitja a Mosolygó asszonyt, mely legkomolyabb és legsubtilisebb irodalmi értékei mellett olyan szinpadi izgalmat is tud teremteni, amilyet akar, a legboszorkányosabb hatásdrámák. Nevetni és sirni kell egymásután és egyszerre a Mosolygó asszony tragikomikus fordulatain, melyek felocsudni sem engedik a közönséget. És ez az izgalom a legfinomabb, legértékesebb irodalmi tálalásban kerül a közönség elé.

A mosolygó asszony cimszerepében Német Juliska, aki dizőzből lett a legnagyobb drámai szinésznők egyikévé, fog feltünést kelteni. Partnere, egy groteszk és mégis megható szerepben a kiváló Harsányi Rezső. Titkos Ilona, Petheő Attila és Baló Elemér játszák a többi szerepeket. Rendező dr. Bárdos Artur.

A bemutatót Flers és Caillavet brilliáns egyfelvonásos vigjátéka, A négyszög vezeti be, Titkos Ilonával, Petheővel, Balóval és Boravval a főszerepekben.

* Heti **müsor.** Szerda: A mosolygó asszony. Tragikomédia. Ezt megelőzi A négyszög, vigjáték. Az előadást dr. Bárdos Artur bevezető előadása előzi meg. A budapesti Belvárosi Szinház együttesének vendégjátéka. Mérsékelten felemelt helyárakkal. Csütörtök: Rouge et noir, vigjáték. Ezt megelőzi Jávai mese. Az előadást dr. Bárdos Artur bevezető előadása előzi meg. A budapesti Belvárosi Szinház együttesének vendégjátéka. Mérsékelten felemelt helyárakkal. Péntek: Három csésze tea. Vigjáték. Az előadást dr. Bárdos Artur bevezető előadása előzi meg. A budapesti Belvárosi Szinház együttesének vendégjátéka. Mérsékelten felemelt helyárakkal. Szombaton: Tul a Nagykrivánon. Operette. Rendes helyárakkal. Vasárnap este: A notredami toronyőr. Szinmü.

* **Molnár Ferenc: Ördög,** bemutatja az Apolló szinház. Az Apolló [illegible] válogatottabb darabok ból álló müsorán ezuttal ismét egy nagyjelentőségü premiere következik a szerdai napon. Molnár Ferencnek világszerte ismeretessé vált nagyszerü szindarabja, az Ördög kerül ezuttal bemutatásra. A darab meséjét mindenki ismeri. Világkörüli körutjában elhatolt minden zugába a kulturvilágnak, hirt és nevet szerezve a magyar szinpadi irodalomnak. Molnár Ferenc mély realitással megirott szindarabja kiváló alkalma volt a filmgyárnak arra, hogy egy nagyszerü filmalkotással lepje meg a világot. Hogy ennek a feladatnak mennyire igyekezett megfelelni a gyár, a rendezés végtelenül preciz munkája és szereplők összeállitása igazolja. A legkiválóbb és világhirre emelkedett filmmüvészek alakitják a főszerepeket. A főszerepben Várkonyi Mihályt láthatjuk, aki már világszerte kedvence a filmek közönségének. Ugyancsak a főszerepket alakitják B. Martos Erzsi és Spollárits Olly is. A darabot, a mely iránt a közönség érdeklődése óriási, szerdán először vetiti az Apolló.

* **Vigjátékmüsor az Urániában** a szerdai bemutatón. Az ördöngős baronessz cimen egy háromfelvonásos és Csendélet a leánypenzióban cimen egy kétfelvonásos vigjáték szerepel az Uránia szerdai vigjátékmüsorán, amelynek bemutatója iránt megérdemelten élénk érdeklődést tanusit a közönség. Az Ördöngős baronessz meséje egy egészen eredeti ötlet, amely kacagtató helyzetkomikummal van telitve. A rendezés pompás munkát végzett. A darab főszerepeiben Leo Paukert és Hilde Wörner — a darab cimszerepében — felejthetetlen alakitást nyujtanak. Ugyancsak nagyszerü bohózat a müsor második száma: Csendélet a leánypenzióban, amelynek előadását harsogó kacaj kiséri végig. Ebben az ártatlan leányhuncfutság egy jó félórán át harsogó kacajt vált ki a nézőtéren. A főszerepeket ugyancsak a fenti két müvész: Leon Peukert és Hilde Wörner alakitják. A szenzációs vigjátékmüsor szerdán először kerül bemutatásra az Urániában.

Sport

— **Amerikai bass-ball játéka a Margitszigeten.** Budapest. Rendkivül érdekes mérkőzés zajlott le tegnap délután a Margitszigeti sporttelepen. Két amerikai követség csapata base-ballt játszott, amely nagyon hasonlit a régi magyar longaütéshez. A budapesti amerikai követség csapata mérkőzött a belgrádi amerikai követség csapatával. A mérkőzés mindvégig nagy izgalommal folyt. A belgrádiak nagyobb ambicióval harcoltak a győzelemért, mint a pestiek, ami annak is tulajdonitható, hogy az udvarias pesti amerikaiak, mint vendéglátó házigazdák nem akarták megverni a vendég ellenfelet. Az eredmény 20:1 volt a belgrádi csapat javára. Ez év szeptemberében a budapesti amerikai követség csapata megy Belgrádba revansot venni.

— **Jótékonycélu football mérkőzések.** A lupényi bányaszerencsétlenek hátramaradottjai javára julius hó 6-án az AAC. Török Gábor-utcai sporttelepén. Délután 5 órakor ATE—AAC., 7 órakor Kinizsi—AMTE. Tekintve a nemes célt, felülfizetések köszönettel fogadtatnak. A mérkőzés alatt az „Astra"-gyár zenekara hangversenyez.

— **Megjelent a Vidéki Sport** legujabb száma, mely részletesen közli a romániai és külföldi sportesemányeket.

A szerkesztésért:
KAROLY JÓZSEF
felel.
Cenzurat: Dr. Romul Mager.

Közgazdaság.

A márka zuhanása.

A márka napok óta feltünően zuhan lefelé, ugy, hogy a legjobb uton van, hogy egy német márka már csak egy svájci centimet érjen. Alig néhány nappal ezelőtt junius 29-én a zürichi nyitáskor a márkát még 155-tel jegyezték. — Ugyanezen a napon zárlatkor már csak 152 volt a márka. És ettől a naptól fogva egyszer sem fordult elő, hogy a nyitástól zárlatig, mint ahogy az a legtöbb valutával történni szokott, egy pontot is javult volna. Julius elsején nyitás-zárlatkor már csak 143, másodikán nyitáskor 139 és fél, a zárlatkor már csak 133, harmadikán a nyitáskor 131, a zárlatkor pedig már csak 126 volt a márka. Ma azután ismét öt ponttal zuhant a nyitáskor a márka. A német márka vigasztalan zuhanása sok aradi embert sulyosan érint, mert nagy azoknak a száma, akik márkával spekuláltak, vagy egyéb okokból márkát vásároltak nemrégen még majd kétszer olyan magas kurzuson, mint a jelenlegi. A márka eddigi zuhanása semmi reményt sem nyujt arra, hogy rövidesen emelkedhetne. Mindenesetre örvendetes jelenség lesz az is, ha a jelenlegi alacsony kurzusnál meg tud állapodni.

Aradi valutaárak. (Julius 4.) Dollár 168, márka 40, sokol 326, dinár 210, magyar korona 17.5, francia frank 14.5, budapesti kifizetés 6.45, bécsi kifizetés 120, berlini kifizetés 41, prágai kifizetés 328.

Bucuresti kurzusok. (Julius 4.) Márka 40—41, francia frank 13.75—80, dinár 200—203, dollár 164—65, osztrák korona 120—30, magyar korona 17—18, sokol 310—315. Párisi kifizetés 13.70, newyorki kifizetés 164, prágai kifizetés 315, berlini kifizetés 39.25, bécsi kifizetés 86, budapesti kifizetés 16.25.

Külföldi devizazárlatok. (Julius 4.) Newyork: Bucuresti 20.24 és négyötöd. London: Bucuresti 802.50 Páris: Bucuresti 6.76. Brüsszel: Bucuresti 7.25.

Zürichi nyitás. (Julius 4.) Berlin 121, Newyork 526.50, Milano 24.65, Prága 10.10, Páris 47.50, Zágráb 162.50, Varsó 11, Bécs 2.50, osztrák bélyegzett korona 2.75.

Budapesti kurzusok. (Jul. 4.) Dollár 1142, márka 259, osztrák korona 5.425, leu 666, dinár 13.55, lira 53.00, francia frank 93.50, lengyel márka 21.90, svájci frank 216.

Zürichi zárlat (julius 4.) Berlin 118.50, Newyork 526.50, Milano 2437.50, Prága 10.10, Páris 4750, Zágráb 162, Varsó 11.25, Bécs 2.50, osztrák lebélyegzett korona 2.75.

Szerkesztői üzenet

Vadász. Hazajöhet. Ha a büntetőtörvényekbe ütköző cselekményt nem követett el, az amnesztia reá is vonatkozik. A többi kérdésekkel bővebben foglalkozunk.

Utleveleket 3 nap alatt láttamoz **45 Leiért** Dr. Boér Kálmán keresk. irodája. :—: **Gyüjtőhelyek: Weinberger János cipőüzletben** Fürst és Lészay váltóüzlete Bulevardul Regina Maria (Andrássy-u.) 20. szám **és Weiss Dávid-féle üzlet** Strada Marasesti (Kossuth-utca) 62. szám. **Rendőrprefektura mellett.** 12507

Ülevelekre visumot, külföldieknek ülevelet Cluj (Kolozsvárról) vagy Bucurestiből hetenként négyszer közismert pontossággal a „Kelet" hirlapiroda szerez.

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések díját szavak szerint számítjuk.

Minden szó hirdetési ára 75 bani.

Vastagabb betűvel 1 lei 50 bani.

A vastagabb betűvel kivánt szavakat aláhúzással kell jelezni.

Hirdetéseket délután 5 óráig veszünk fel.

Az apróhirdetéseket előre kell fizetni.

A legkisebb hirdetés ára 10 szóig 7 lei 50 bani.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető megváltoztassa.

Levelezés.

URIASSZONY komoly uriemberrel (38 éven felüli) megismerkedne, kivel szabad idejét eltölthetné. Levél „Az Első" jeligére a kiadóhivatalba. 3052

Alkalmazás.

ÜGYES SZOBALÁNY azonnalra felvétetik. Cim a kiadóban. 500

DEUTSCHES FRÄULEIN wird zu grösseren Kinder gesucht. Adresse in der Administration. 700

FIATAL özvegyasszony házvezetőnőnek ajánlkozik idősebb urhoz vidékre. Cim: Wallinger hirdetőjében. 12371

TIZENOT—TIZENHAT ÉVES egészséges, jó házból való, 2—3 polgárit végzett fiu TANULÓUL és egy becsületes, egészséges fiu bolti szolgának Weinberger ékszerésznél felvétetnek. 3035

FINOMAN FŐZŐ szakácsné fiatal házaspárhoz vidékre kerestetik. Str. Eminescu (Deák F.-u.) 9. II. em. 7. sz. 2971

GYAKORNOK jó kézirással, román nyelvismerettel előnyben, azonnali belépésre kerestetik Kornis Zsigmond és Márton cégnél Arad, Bulev. Regele Ferdinand 28. 3040

JOBB MINDENES leány, esetleg bejárónő kerestetik Strada Pescarului (Thököly Imre-utca) 3. 3039

KÖZÉPKORU JOBB nő 2 éves fiu mellé azonnalra kerestetik Bulev. Carol (Erzsébet-körut) 13a., ház. 3043

ÜGYES, megbizható molnársegédet felvesz azonnalra jó fizetéssel a Nagyzerándi Gőzmalom. 12510

JÓL főző mindenes felvétetik. Cim Kelet hirlapiroda. 12510

FIATAL kiszolgálónő azonnal felvétetik a Csokoládé Királynál. 12510

JOBB CSALADBÓL való román leány, aki magyarul perfekt beszél, nagyobb gyermekek mellé ajánlkozik. Cimeket a kiadóba kér. 3050

TÖBB ÉVI gyakorlattal biró harminc—negyven éves kereskedő segédet keresek, ki füszerszakmában jártas, románul-magyarul beszél. Mann Vilmos, Chisineu-Erdeus (Kisjenő-Erdőhegy) Aradmegye. — Ugyanott egy kis üzlethelyiség kiadó. 3045

KÖZÉPKORU asszony házvezetőnőnek ajánlkozik vidékre. Ajánlatokat „Szorgalmas" jeligére a kiadóba kér. 3053

Vétel és eladás.

ANTIK és egyéb butorok, festmények stb. elköltözés miatt eladók Gangi Andornó Aradul-Nou (Ujarad) Kórház-utca. 3044

FAGYLALT APARÁTUS tartályokkal eladó. Cim a kiadóban. 3042

EGY TELJESEN kijavitott 10-es cséplőgarnitura üzemképes állapotban, biztositott csépléssel, sürgősen eladó Endrész István Chisineu. 3045

ÖSSZECSUKHATÓ vaságy matráccal, toiletasztal tükörrel, iróasztal stb. eladó Piata Mihai Viteazul (Ferenc-tér) 6. 3046

SPORT gyermekkocsi, jóhangu zongora olcsón eladók. Cim: Wallinger hirdetőjében. 12372

SÜRGŐSEN ELADÓ Kassey Haris amerikai arató és kötözőgép, 2 darab 75 hektós boros hordó. Bővebbet Arató Lipova. 3047

FÜSTÖLT TÖLGY uriszoba, palisander ebédlő, smyrna és perzsa szőnyeg és egyéb tárgyak eladók Ineun (Borosjenön). Bővebbet postán Ineun. 3048

FÉRFI FÜRDŐ-DRESS 80 lejért kapható STRASSER divatáruházában, a Lutheránus templommal szemben. 2997

MINDENKINÉL TÖBBET FIZETÜNK képekért, bronz, márvány és porcellán figurákat perzsa szmirna arganant-szőnyegekért török kendőkért, antik és modern bútorokért, zongorákért modern és antik diszfárgyakért, japán vázákért régi ezüst és arany műtárgyakért, mindennemű műbecsű régiségért. Szépmüvészeti Salon Str. Eminescu (Deák Ferenc-utca) Ortulay-palota. 11911

MŰTÁRGYAKAT porcellánokat figurákat vázákat szobrokat japán és kinai dolgokat, antik bútorokat festményeket, mindenfajta ezüst tárgyakat, perzsa és szmirnaszőnyegeket diszfárgyakat és egész gyüjteményeket a legmagasabb árban vásárol a Salon Artistique (Bul. Regina Maria 20. Fischer Eliz-palota.) Alkalmi ajándékok dus bevásárlási forrása. 11691

LEGMAGASABB ÁRBAN VESZEK ezüst szőnyeget, zongorákat és pianinot Salon Artistique Bulev. Regina Maria (Andrássy-tér) 20. 11895

ÁLLANDÓ KÉPKIÁLLITÁS Kerpelnél. Ugyanott 20.000 kötet könyv olcsó kiárusitása. 12691

IGEN ELEGÁNS kiváló gyártmányu alig használt gummikerekü Victoria-hintó eladó. Cim a kiadóhivatalban. 500

ELADÓ jó karban levő 8 lóerejü cséplőgarnitura teljes felszereléssel, azonnal üzemképes állapotban. Verisán Arkád. Szemlak. 2882

KITÜNŐ karban levő teljesen üzemképes 10 HP. cséplőgarnitura biztositott jó csépléssel eladó. Endrész István Chisineu (Kisjenő). 1000

KOVÁCSSZERSZÁM a legjobb karban eladó. Arad, Str. Pasunei (Legelő-sor) 29. szám. 3027

Ingatlan.

HÁZELADÁS. Elköltözés miatt Makón a Zrinyi-utca 20/b számu kitünő karban levő négy szoba, konyha, kamra, ló- és tehénistálló, két szin, góré, udvar és kertből álló MAGÁNHÁZ azonnali lakhatással, kedvező feltételek mellett sürgősen eladó. Cim a kiadóhivatalban. 3008

KIIRTOTT, vagy letarolt erdőbirtokot keresek megvételre. Sürgős ajánlatot kérek Aradra Szere Moise Strada Coasei No. 6. 11737

ELADÓ Arad—Séga Szilágyi Dezső-utca 4. számu ház. Bővebbet Wallinger irodában. 12373

Üzletek.

VENDÉGLŐ SÖRCSARNOK elismert legforgalmasabb üzlet visszavonulás miatt eladó, vagy bérbeadó. Bővebbet Cornul Vanatorului (Vadászkürt) kávéházban, Szerénél. 11738

RÉGI hírnevü kefekötő üzlet és műhelyberendezés visszavonulás miatt eladó. Cim Wallinger hirdetőjében. 12372

Oktatás.

ROMÁN nyelvtanitót keresek. Cimet kérem a kiadóhivatalban „Román nyelv" jeligével leadni. 3051

Különféle.

BUDAPESTRE három butorszállitó kocsi e héten Aradról visszaindul, szálitmányok sürgősen előjegyezhetők. Felvilágositást Kelet hirlapiroda ad. 12510

Ha nem akar hirdetésével a kiadóhivatalba fáradni ugy feladhatja a következő helyeken:

WALLINGER ISTVÁN hirdetésfelvételi irodája Str. 5, Brancovici (Lázár Vilmos-utca.)

„KELET" hirlapelárusító és hirdetés felvevő iroda Str. Alexandri (Salacz-utca) 1.

HAÁSZ ügynöksége Strada Romanului (Zrinyi-utca) 6.

MANDL Bulevardul Regele Ferdinand I. (Boros Béni-tér) 15 szám alatti papirüzlet.

SZIRMAI adásvételi Irodája Str. Tribunul Axente (Damjanich-utca) 14.

Id. KLEIN MÓR könyvkereskedésében Bulevardul Regina Maria (Andrássy-tér) 12.

„VICTORIA" általános kereskedelmi iroda Piata Avram Iancu (Szabadság-tér) 16.

Lakatos és fényező tanulók ellátással vagy fizetéssel felvétetnek. Ugyanott egy acetelin aparát 30—40 égőzött ELADÓ.

Fleischer Testvérek vasbútorgyár Str. Bucsu Sirianu (Aulich Lajos-utca). 12509

Zongorát vagy pianinót magas áron bérbe veszek. Strada Dobra (Bocskó-utca) 5. 12510

Szép magánházak

Str. Corvin (Hunyadi-utcában), Str. Eminescu (Deák Ferenc-utcában), Str. Tribunul Axente (Damjanich-utcában), Str. Kalvin-utcában, Str. Caragiale (Csiky G.-utcában), Str. Vicentiu Babos (Kis Ernő-utcában), Str. Velicu (Lipót-utcában), Piata Sft. Sava (Kelemen-tér), Str. Episcopul (Magyar-utcában), Str. Clarogariu (Vécsey-utcában) repatriáltatás miatt sürgősen eladók. Bővebbet Wallinger-irodában Str. Eminescu (Deák F.-u.) 10. 12378

Brilliáns köveket, arany és ezüst árukat magas áron veszek: **KUN, ékszerész.** 12017

Brilliáns köveket, platina, arany- és ezüst-tárgyakat a legmagasabb áron vesz: Hirsch Jenő órás és ékszerész Strada Metianu (Forray-u.) 12128

VESZÜNK: öreskavasat, öntöttvasat és rezet legmagasabb árakon **Vaslpar, Arad,** 12508 vasöntöde és gépgyár.

BIHARFÜRED STANA DE VALE Vasutállomás Belényes, (Biharmegye).

csodaszép fenyves, klimatikus gyógyhely, 1160 m. Napi pensio 100 lei, lakás négyszeri elsőrangu étkezéssel. Külön karlsbadi diétikus konyha. 8 3021

Fürdőigazgatóság.

Felhivás!

Felhivjuk a t. érdeklődők figyelmét a következő alkalmi vételekre:

Bérház Piata Avram Iancu (Szabadság-tér) mellett raktár-pincékkel, 3 szobás magánház 65.000 leiért, szép ház 3 kétszobás lakással, kerttel, 75.000 leiért, belvárosi magánház hétszobás lakással, főtéri emeletes ház 4 szobás modern lakással, 4 szobás modern magánház nagy kerttel, magánház belvárosban 3 szobás és kétszobás lakással, házmesterlakással, parkirozva, gazdasági udvarral, adómentes modern uj emeletes urilak, 4 szobás és 3 szobás parkettás lakással, garázs, istálló, kocsiszin, cselédlakás-épület, hentes- és mészáros üzlet 10.000 leiért, stb.

Steizhammer-pianino, fekete, keresztfuros, mahagoni-pianino, berakott, elsőrangu, Produktiv-Genossenschaft-zongora, fekete, rövid, keresztfuros alig használt, egy 200×300 kis ebédlő-perzsa, egy 150×250 kis ebédlőszőnyeg stb.

Mindezekről díjtalan felvilágositást nyujt

SZIRMAI adásvételi és hirdető-iroda Arad, Strada Tribunul Axente (Damjanich-utca) 14.

INGATLANOK, ÜZLETEK, ZONGORÁK SZŐNYEGEK, BUTOROK eladásra ajánlódnak előjegyezhetők. Nagy vevőkörrel rendelkezünk. 11806

No. 191—1922.

PÁLYÁZATI HIRDETÉS.

Az üresedésben levő aljegyzői állásra pályázatot hirdetek. Képesitésen kivül a román nyelv tökéletes birása megkivántatik. Nőtlenek előnyben részesülnek. Beválás esetén kilátása lesz 1—2 éven belül a jegyzői állásra.

Ugyanitt egy már kellő jegyzői irodai gyakorlattal biró [illegible] is alkalmazást nyerhet. Fizetés megállapodás szerint.

Ajánlatok okmánylandók.

Bokszeg, 1922. julius 2. 3041

DRIMBA,
notar cercual.

Könyvkötészeti tanulólány felvétetik. Cim a kiadóhivatalban.

Strandruhák a legizléseseebb kivitelben, ugyszintén reformok és pongyolák a legdivatosabb fazonban készen és mérték után készülnek **Stern Testvéreknél.** Grenadinok, mosó delainokés kretonok érkeztek

Nyomatott az Aradi Nyomda Vállalat rotációs gépén. Kiadótulajdonos Aradi Nyomda Vállalat.